

talmut que transtulit frater Theobaldus superior ordinis predicatorum parisiensis. Et finit: quod fere submerserat XII. exploratores. Confer, quae de hoc Tractatu diximus ad Codd. in Indice notatos.

IX. fol. 164. p. 2. Tractatus Paschalis de roma contra iudeos. Praemittuntur sequentia: Paschalis de roma hoc opusculum disputationis iudeorum contra sanctum anastasium abbatem ad honorem venerabilis patriarche gradensis beinrici dandoli fideliter ac devote transtulit. Anno domini M^o. C^o. LVIII. Henricus hic fedit ab an. 1130. usque ad an. 1186. De Paschali non habeo, quod dicam. Anastasii, quem Abbatem S. Euthymii in Palaestina Job. Damasceno συγχορον fuisse censent, opus mutilum e Canisii antiq. Leß. T. III. in T. XIII. Bibl. PP. Lugd. ad p. 333. transiit, interprete Franc. Turriano. Quod in Cod. nostro habetur non nisi ejus *επιτομή* dicas, licet non parum etiam cum graeca Disputatione, quae sub Athanasii Alex. nomine *ms.* in Bibl. Aug. extat et a Lambeccio L. V. p. 135. indicatur, congruat. Et quid, si Athanasius natus ex Anastasio, aut vice versa? Initium nobis: Interrogavit Judeus. Cum preceperit deus ligna non esse adoranda. quare christiani ea colitis et adoratis facientes ex illis cruces et ymagines. Christianus dixit &c. Finis: baptizati sunt christum verum deum et hominem confitentes cui gloria &c.

X. fol. 170. p. 2. Incipit tractatus Ieronimi de incarnatione domini contra iudeos. Et rursus: Incipiunt capitula primi libri de eterna et temporali christi natiuitate. quem edidit beatus ieronimus ad confutandam Judeorum ceterorumque impiorum perfidiam. et ad corroborandam fidem christianam. Initium: Inpij iudei prophetis dei increduli &c. In medio rubrica: Huc usque de eterna christi natiuitate dictum est. deinceps de temporali. Finis: et in templum proiecit et laqueo se suspendit. Mera textuum biblicorum congeries adiectis breviter expositionibus, quarum ut multae Hieronymi sint, alias tamen ex aliis Patribus ignotus Compilerator depromsit.

CCXLVII.

Codex membraneus lat. Sec. 55 XV. Folior. 238. f. peritissima manu scriptus, frontibusque et literis initialibus non inferiore penicillo deauratis et depictis iussu et sumtibus Matthiae Corvini Hung. Reg. continet I. Commentaria Hieronymi super Matthaicum. Fol. 1. p. 2. in ferto omnibus Florae Pomonaeque copiis divite charactere aureo quadrato legitur: In hoc Volumine haec continentur. Divus Hieronymus in Mattheum in Marcum in Ecclesiasten item quaedam alia Opuscula. Ora. fol. seq. ornata est Icone Servatoris, quatuor Evangelistarum et ipsius Regis Μωϋσεως, tum Insignibus illius et speciatim Corvo, praefertque hunc titulum: In-

Cod. 930

Incipit Praefatio Sancti Hieronymi Presbyteri in Expositionem Evangelii secundum Mattheum. Visitur ab hoc Titulo ipse S. Doctor scribendo occupatus. Exemplar mendis non caret, ut ex collatione liquidum fit. Habentur vero haec Commentaria in *Edit. Vallars. Opp. Hier. T. VII. p. I.*

II. fol. 120. succedit *Commentarius in Evangelium secundum Marcum*, cujus Praefatio incipit: *Omnis scribe doctus in regno celorum &c.* Ad calcem haec verba: *Hunc libellum. breuiter comprehensum. qui imitando perscrutauerit. regna ei patebunt eterna. Lege ergo. et imitare assidue.* abfunt ab exemplaribus impressis. Commentarius hic *Hieronymo* suppositus, ut multis doctorum Virorum testimoniis ostendit *Oudin. T. I. col. 844. prostat Edit. supracit. T. XI. p. 783.*

III. 147. p. 2. sequitur *Hieronymi Commentarius in Ecclesiasten* marginibus ab arte pictoria plurimum commendandis. Praefationis exordium est: *Memini me ante hoc ferme quinquennium &c.* Finis operis: *Ve quippe his qui dicunt malum bonum et bonum malum.* Legitur hic Commentarius *Edit. supracit. T. III. p. 381.* Adfutae nobis sunt sequentes duae particulae: *Illa enim alterius ordinis atque mensura est. et singulis habet magnam diuersitatem tantumque inferior templi quo nunc extenditur ezechieli. ut non solum cultores eius editui. sed ipse fabricator eius salomon peccauerit.*

et offenderit deum licet postea totis medullis cordis egerit penitentiam. Scribens in prouerbiis. in quibus ipse ait. *Nouissime egi penitentiam et respexi. ut eligerem disciplinam.* Et: *Salomon ille admirabilis qui meruit assistrici dei hoc est sapientie dei copulari. in alienarum incurrit amplexus. et uinculis libidinis laqueatus. etiam sacrilegii crimine se polluit. quia chamos moabiticum. Ydola fabricauit. Sed quia prophetica uoce culpas erroris agnouit. nunquam celestis misericordiae est separatus.*

IV. fol. 206. litera aurea quadrata *Incipit Prologus Sancti Hieronymi Praesbyteri de Infantia Salvatoris.* Prologus hic spuria illa epistola est ad *Chromatium et Heliodorum episcopos* praefixa alias apocryphae Narrationi de *Natiuitate Sanctae Mariae*, incipitque: *Qui terram auri consciam fodit &c.* et legitur cum *Edit. supracit. T. XI. p. 279. tum J. Alb. Fabricii Cod. Apocr. N. T. p. 8.* hic vero avulsa ab illo corpore, et alteri non minus monstroso imposita est. Sequuntur enim *Capitibus XXI.* Prodigia Puero Iesu adtributa non minus absurda, quam ea, quae in *Cotelerii* et *Sikii* fragmentis apud laudatum *Fabricium* habentur, neque tamen prorsus eadem, siue rem, siue dictionem spectes. *Caput I.* sic orditur: *Una die admonitus est Ioseph ab angelo domini et dixit illi tolle mariam et infantem. et per uiam heremi perge et uade in egiptum &c.* Ultimum sic: *Cum autem conueniret Jo. ad*

conuiuium cum Jacobo et Johanne. et Juda et Simone et duabus filiabus suis &c. Inter Codd. Christianae Suecae Bibliothecae Vaticanae illatos apud Montfauconium N. 1332. inuenio Librum de Infantia Jesu Christi, qui nosterne fit, dicere non habeo. Est vero noster ille, quem ex Laurentiana excitat T. I. Codd. lat. p. 523. Bandinius, hocque epiphonemate prosequitur: *Hunc Librum minime reperimus neque inter Opera edit. cit. neque in Cod. Apocr. N. T. a J. Alb. Fabricio edito.* Typis tamen jam etiam prodisse testatur Catalogus splendidissimae Bibliothecae Ducis Vallerii T. I. p. 201. ubi legitur: *Libellus de infantia Saluatoris a Beato Hieronymo translatus.* 4. Circa an. 1475. excusum autumat Catalogi digestor Deburius, suadetque *αὐτοψία* in Bibl. Caes.

V. fol. 215. accedunt, ut ex Indiculo fol. 121. subiecto discimus: *Vita beate marie secundum Ephesianum. Vita beate virginis marie secundum Hieronymum. Epistola sancti ignatii ad gloriosam uirginem mariam christi matrem. Epistola beate marie uirginis ad sanctum ignatium. Epistola sancti ignatii ad sanctum iohannem euangelistam suum magistrum. Epistola sancti ignatii ad sanctum iohannem euangelistam. Exemplum epistole quam misit rex abagarus christo. Et responsio christi ad eum per eiusdem epistolam. et historia de sudario. Vita prior incipit: De dominabili et ueraci dei genitrice &c. Altera: Hanc sibi regulam beata ma-*

ria &c. Brevis utraque et nugatoria. De suppositio Comercio epistolico Mariae et Ignatii adi laudatum saepe Fabricium T. I. P. 2. p. 833. Suppositae quoque sunt Ignatii ad Johannem epistolae, extantque tantum latine, genuinis tamen in pluribus editionibus, puta Vossiana Amst. 1646. 4. Ittigiana Lips. 1699. 8. Cotelieriana PP. Apost. Antwerp. T. II. 1698. f. subnectuntur. De Epistolis demum amoebaeis Abgari et Christi, quarum Exemplar etiam graecum ex Aug. Bibliotheca protulit Lambecius L. V. p. 9. edit Kollar. col. 24. conferri possunt Guil. Caveus Hist. liter. Sec. I. J. Ern. Grabijs Spicil. SS. PP. T. I. p. 1. et 313. Seb. Tillemontius Mem. pour servir a l'Hist. de l'Eglise T. I. Fabricius Cod. Apocr. N. T. P. I. p. 317. III. p. 516. expendique, quibus argumentis earum γνησιότητα ventilent Viri doctissimi. Narratiunculas, quae in nostro Codice eas antecedunt et consequuntur, ex Eusebio et sequioribus Hist. Byzant. Scriptoribus homo quidam recentior consarcinavit.

VI. fol. 222. Codicem claudit Disputatio Abutalib saraceni (ita Tabula fol. 238. p. 2.) et Samuelis Iudei (Judei) quae fides praecellit. an christianorum, uel saracenorum uel iudeorum. translata per fratrem alfonsum de arabico in latinum. Concertatio haec epistolis VII. definitur, quarum IV. Saracenus Septae exarat, III. Judaeus Toletus reddit. Ultima

Abu-

Abutalibus vietas dat veritati christianae manus. Interpres *Alphonsus Bonibominis* s. *Buenbombre* O. P. Sec. XIV. Scriptor, de quo adi *Quetifum* et *Echardum* T. I. p. 594. et aliud Samuelis Opusculum inscriptum: *Epistola Rabbi Samuelis Israelitae ad Rabbi Isaac*, latine vertit, quod et manu scriptum in Bibliothecis passim obversatur, et ab ipsis Typographiae cunabulis prela frequenter fatigavit, sed nostrum nonnisi in *Catal. Msptor. Angl. et Hib.* T. II. p. 250. citari video. Quod enim Disputationem Samuelis Marochii cum Abutalibo habitam, quam ex *Nic. Antonii Bibl. Hisp. Vet.* tanquam in Bibliotheca Scorialensi existentem excitat *Wolffius Bibl. Hebr.* I. p. 1099. adtinet, eam et in *Mich. Casirii Bibl. Arabicobisp.* frustra indagavi, et a Commercio nostro epistolico diversam esse debere liquet. Ob magnam itaque hujus raritatem Traductoris Praefamen integrum Lectoribus hic offerendum duxi. *Ego Frater Alfonsus hispanus libellum hunc antiquissimum. qui nuper casu deuenit ad manus meas cum essem apud marrochium in captiuitate sarracenorum. et fuerat prius multis temporibus a iudeis occultatus, noua translatione de arabico in latinum per me interpretatum uobis transmittito legendum maxime propter arabicarum peritiam literarum, quia in eis ipsi arabi iudeis christianisque sibi notis scribunt confidenter secreta sua, que ab aliis uolunt occultari. Ideo ut cogito be-*

breus huius libri scriptor, non ipsum alio sermone nisi arabico enodauit. quum terminus sequentis disputationis pro responsione sarraceni a conclusione fidei christianitatis non deue — — Ego dictus frater Alfonsus adiuratus per deum auctoritates biblie inductas infra per dictum hebreum in transferendo librum istum, scribam sicut ipse scripsit fideliter, licet non sic habeant in nostra translatione Iecundum hieronimum. et hoc ideo intendendo facere, ne aliquis imponat mihi quod aliquid in textu presumpserim addere uel diminueré aut mutare sicut feci in alio uolumine istius hebrei (in Epistola scilicet ad R. Isaac) in quo nil mutatur de scriptura sua. Quare super hoc sunt et erunt mihi testes omnes qui arabicum sciunt, quorum modum loquendi, et ordinem scribendi quantum mihi fuerit possibile obseruabo. Hucusque Interpres. Non desunt tamen, quibus in utroque ejus Opusculo pia fraus subolet. Codex noster hac clausula explicit: Scriptum hoc opus per me Sigismundum de Sigismundis comitem Palatinum Ferrariensem: anno domini MCCCCLXXXVIII. mensis octobris die XVIII.

CCXLVIII. VI. D. 14

Codex chartaceus lat. Sec. ²²⁴ XV. Folior. 232. f. a fol. 25. nitidissime perscriptus continet: I. Hieronymi et Aliorum ad Hieronymum Epistolas XCVIII. non tamen genuinas omnes, ut subiecta